

ರಾಗಂ ಅವರ 'ದೇವರ ಕೊಂದವಳು': ಮಹಿಳಾ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳು

ಡಾ.ದೇವಿಕ ಎಸ್¹ ಮತ್ತು ಡಾ.ರಾಜೇಶ್ ಬೆಜ್ಜಂಗಳ²

¹ಪೋಸ್ಟ್ ಡಾಕ್ಟೋರಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಫೆಲೋ, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಕಲಾ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಸರಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು, ವಿಜಯನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು

²ಸಂಶೋಧನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಕಲಾ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕ, ಶ್ರೀನಿವಾಸ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮಂಗಳೂರು

Abstract:

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನವು ವಿಶಿಷ್ಟ ಚಿಂತಕ ರಾಗಂ (ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ ಮಠಪತಿ) ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ಕಥಾಸಂಕಲನ 'ದೇವರ ಕೊಂದವಳು' ಕೃತಿಯನ್ನು ಮಹಿಳಾ ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸಂವೇದನೆಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಗಂ ಅವರ ಅನುವಾದಗಳು ಕೇವಲ ಭಾಷಾಂತರವಾಗದೆ, ಪರಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಸುವ 'ಸೃಜನಶೀಲ ಮರುಸೃಷ್ಟಿ'ಯಾಗಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿನ ಮುಖ್ಯ ಶೋಧವಾಗಿದೆ. ಟ್ಯಾಗೋರ್, ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಡಿ. ನವರ್, ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಬೇಡಿ ಮತ್ತು ರೂಪಾಂಜಲಿ ಬರೂಆ ಅವರ ಮೂಲ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ವಿಭಿನ್ನ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಲೇಖನವು ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಂಡಾಯದ ಮೂಲಕ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೈವತ್ವವನ್ನು ಮರುವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುವ ಪರಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ದಮನಗೊಳ್ಳುವ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ದೇಹವು 'ರಾಜಕೀಯ ಸರಕಾಗಿ' ಪರಿವರ್ತಿತವಾಗುವ ಕಟು ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಮಹಿಳೆಯನ್ನು 'ದೇವೀಕರಣ' ಅಥವಾ 'ಪದಾರ್ಥೀಕರಣ' ಒಳಪಡಿಸುವ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಅವಳ ಸಹಜ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಲೇಖನವು ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತದೆ.

Keywords: ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮರುಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಥಿತೆ, ದೇವೀಕರಣ, ಪುರುಷ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಜಾಗತಿಕ ಸಂವೇದನೆ, ರಾಗಂ, ದೇಹ ರಾಜಕಾರಣ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಂಡಾಯ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಕನ್ನಡದ ಕಥಾಲೋಕಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸತ್ವವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿದ ಅಪರೂಪದ ಚಿಂತಕ "ರಾಗಂ (ರಾಜಶೇಖರಯ್ಯ ಮಠಪತಿ)". ಇವರ ಅನುವಾದಗಳು ಕೇವಲ ಒಂದು ಭಾಷೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಬದಲಾದ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿ

ಉಳಿಯದೆ, ಮೂಲ ಕೃತಿಯ ಆಶಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಮಣ್ಣಿನ ಸಂವೇದನೆಗೆ ಒಗ್ಗಿಸುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮರುಸೃಷ್ಟಿಯ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಗಮನಸೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಮಹಿಳಾ ಅಸ್ಥಿತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಥೆಗಳನ್ನು

Please cite this article as: ದೇವಿಕ ಎಸ್ ಮತ್ತು ರಾಜೇಶ್ ಬೆಜ್ಜಂಗಳ. (2026). ರಾಗಂ ಅವರ 'ದೇವರ ಕೊಂದವಳು': ಮಹಿಳಾ ಅಸ್ಥಿತೆಯ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳು. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್‌ನೋವೇಟಿವ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 5(1), 82-87

ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸಿದ ಇವರ ಶ್ರಮ ಅನನ್ಯವಾದುದು. ರಾಗಂ ಅವರ ಈ ಕಲಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮೌಲಿಕವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಪರಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತಂದು ನಮ್ಮ ಸಂವೇದನಾ ಲೋಕವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದ ಇವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ರಾಗಂ ಅವರ ಅನುವಾದಿತ ರಚನೆಗಳು ಭಾಷಾಂತರದ ಸೀಮಿತ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ 2026ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾದ 'ದೇವರ ಕೊಂದವಳು' ಕಥಾ ಸಂಕಲನವು ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಒಂದು ಸಮೃದ್ಧ ಭೂಮಿಕೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಕೇವಲ ಕಥೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗಿನ ಪಾತ್ರವಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮೌಢ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ತನ್ನ ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಒಂದು ಸಜೀವ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ, ಪ್ರತಿರೋಧದ ಸಾಕಾರ ರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್, ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಡಿ. ನವರ್, ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಬೇಡಿ ಮತ್ತು ರೂಪಾಂಜಲಿ ಬರೂಆ ಅವರ ಮೂಲ ಕೃತಿಗಳ ಆಧಾರಿತ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಥೆಗಳು ಮಹಿಳಾ ಸಂವೇದನೆಯ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಶೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಂಡಾಯದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪ್ರೇಮದ ಪದಾರ್ಥೀಕರಣದವರೆಗೆ, ದೇಹರಾಜಕೀಯದ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಪುರುಷ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಈ ಕಥೆಗಳು ಒಂದರೊಳಗೊಂದು ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಇವು ಕೇವಲ ಕಥೆಗಳಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗೌರವ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನವೀಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ನಿರಂತರ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯುವ ದರ್ಶನಗಳಾಗಿವೆ.

ರಾಗಂ ಅವರು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಗಡಿಯನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಸೆಯುವ ಮಹತ್ತರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾಲುಗಳೂ ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಹೊಸ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ತೆರೆದಿಡುತ್ತಾ, ಸಮಾಜದ ಮೌಢ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುವ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ದೀವಿಗೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇಂತಹ ಸೃಜನಶೀಲ ಚಿಂತನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿವೆ.

'ದೇವರ ಕೊಂದವಳು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಅವರ ಮೂಲದ ನಾಯಕಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶೋಧದ ಮೂಲಕ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಮುರಿದುಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥದ ಮಧ್ಯವಯಸ್ಕ ಮಹಿಳೆಯಾಗಿ ಅವಳು ಲೇಖಕನನ್ನು 'ದೇವರು' ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೇವರು ಕಲ್ಲು ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತನಲ್ಲ; ಅವನು ಜೀವಂತ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸಮಾಜದ ಮೇಲ್ವರ್ಗದ ಆಷಾಢಭೂತಿತನ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧ-ಅಶುದ್ಧಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅವಳು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಟೀಕಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಲೇಖಕನ ಎಂಜಲು ಊಟವನ್ನು ಪ್ರಸಾದವೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮಡಿವಂತಿಕೆಯ ಬೇಲಿಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾಳೆ. ಬಡವರೊಂದಿಗೆ ಬದುಕು ನಡೆಸುವ ಅವಳ ಜೀವನಶೈಲಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ದೇವಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಮಗುವಿನ ಸಾವಿನ ನೋವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅವಳು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ದೇವಕಲ್ಪನೆಯನ್ನೇ 'ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ'. ಇಲ್ಲಿ ದೈವತ್ವವು ಮಾನವೀಯ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಫೈಲ್‌ನ ಸಾರಾಂಶವು ಈ ಮಹಿಳೆಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಡಾಯ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರ-ಭಕ್ತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು

ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲ; ಬೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರಳು. ಲೇಖಕನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಹವ್ಯಾಸವನ್ನು ಟೀಕಿಸುವ ಅವಳು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೃದಯದ ಅನುಭವವೇ ದೇವರನ್ನು ಅರಿಯುವ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇದು ಮಹಿಳೆಯ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣವಾಗಿದೆ. ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ಧರ್ಮದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅನುಭವದ ಮೂಲಕ ಮೀರಿ ಅವಳು ಜೀವಂತ ದೈವತ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಸಮಾಜದ ಆಷಾಢಭೂತಿತನವನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಎದುರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

'ಭಗ್ವಪ್ರೇಮಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಗರೆಟ್ ಡಿ. ನವರ್ ಅವರ ಮೂಲದ ನಾಯಕಿ ಸುಂದರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳ ನಡುವೆ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಡುಫೆನ್ ಪಾರಂತದ ಗಡಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಯುವಕನೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಗಾಢ ಪ್ರೀತಿ ಸಮಾಜದ ನಂದನೆಗೆ ಬಲಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ತಾಯಿ ಮಗಳ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದರೂ 'ಲೋಕಾಪವಾದ'ಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ ಮಗಳ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುತ್ತಾಳೆ. ಫೈಲ್‌ನ ವಿವರಣೆಯಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ 'ಗೌರವ'ದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿರ್ಧಾರಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಪ್ರೀತಿಯು ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಅದನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಅಥವಾ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಕುಟುಂಬವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀಮಿಯ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಅವಳು 'ಜೀವಂತ ಹೆಣ'ವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾಳೆ. ಬದುಕಿದ್ದಾಗ ದಮನಗೊಂಡ ಪ್ರೀತಿ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಹೆಮ್ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಇದು ಮಹಿಳೆಯ ಭಾವನಾತ್ಮಕ ಶೋಷಣೆಯ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಾಗಿದೆ. ತಾಯಿಯ ಪಾತ್ರವು ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ

ಮಹಿಳೆಯರೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮಾಜದ ಕಟ್ಟುಪಾಡುಗಳು ಸುಂದರಿಯ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತವೆ. ಅವಳ ಅಸಹಾಯಕತೆಯು ಮೌನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತದೆ. ಫೈಲ್‌ನ ಸಾರಾಂಶವು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ಅಸಹಾಯಕತೆ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಪಾತ್ರ, ಭಾವನೆಗಳ ದಮನ ಮತ್ತು ಲೇಖಕಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯು ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಂತಸ್ತುಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಹೇಗೆ ನಲುಗುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯು ಕೇವಲ 'ವಸ್ತು'ವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುವುದು ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

'ಲಾಜವಂತಿ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಬೇಡಿ ಅವರ ಮೂಲದ ಈ ಕಥೆ ದೇಶ ವಿಭಜನೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ದೇಹ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ರಾಗಮ ಅವರು ಬರೆದಿರುವ ರಾಜೇಂದ್ರಸಿಂಗ್ ಬೇಡಿ ಅವರ 'ಲಾಜವಂತಿ' ಕಥೆಯು 1947ರ ಭಾರತ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ವಿಭಜನೆಯ ರಕ್ತಪಾತದ ನಡುವೆ ಮಹಿಳೆಯ ದೇಹವನ್ನು ಒಂದು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಾಗಿ, ರಾಜಕೀಯ ಸರಕುವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿಂಸೆಯ ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುವ ಒಂದು ಕಟು ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ವಿಭಜನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆಯರು ಅಪಹರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾರೆ; ಅವರ ದೇಹಗಳು ಶತ್ರುಪಕ್ಷದ ಪುರುಷ ಅಹಂಕಾರದ ಸೇಡು ತೀರಿಸುವ ತಾಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಬು ಸುಂದರಲಾಲ್ ಅವರ ಹೆಂಡತಿ ಲಾಜವಂತಿ ಅಪಹರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾಳೆ. ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರ 'ಪುನರ್ವಸತಿ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಮರಳಿ ಬಂದಾಗ ಸಮಾಜವು ಅವಳನ್ನು 'ಹೊಲಸು ಹೆಂಗಸು' ಎಂದು

ಹೀಯಾಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳ ಚಾರಿತ್ಯವನ್ನು ಅನುಮಾನಿಸುತ್ತದೆ. “ಮುಸ್ಲಿಮರು ಮುಟ್ಟಿದ ತಕ್ಷಣ ನೀವು ವಿಷ ಕುಡಿದು ಸಾಯಲ್ಲಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂಬ ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅವಳ ಜೀವಕ್ಕೆಂತ ಅವಳ ‘ಶೀಲ’ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಕೇವಲ ಒಂದು ‘ವಸು’ವಾಗಿ – ಉಳುವ ನೆಲ, ಬಳಸುವ ನದಿ- ನೀರಿನಂತೆ – ಹಂಚಿಹೋಗುವ ಸರಕುವಾಗಿ ಕಾಣಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ.

ಆದರೆ ಕಥೆಯ ನಿಜವಾದ ತಿರುಗುಬೀಸು ಸುಂದರಲಾಲ್ ಅವರ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದೆ. ವಿಭಜನೆಯ ಗದ್ದಲದಲ್ಲಿ ಲಾಜವಂತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ, ಒರಟಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದರಲಾಲ್ ಈಗ ಅವಳನ್ನು ‘ದೇವತೆ’ ಎಂದು ಕರೆದು ಅತ್ಯಂತ ಮೃದುವಾಗಿ, ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವಳು ಮುಟ್ಟಿದ ದಲಿಯೂ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಈ ‘ದೇವೀಕರಣ’ವು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಲಾಜವಂತಿ ತಾನು ಅನುಭವಿಸಿದ ನರಕಯಾತನೆಯನ್ನು – ಅಪಮಾನ, ಹಿಂಸೆ, ಅಪಹರಣದ ದುಃಖ – ಪತಿಯ ಮುಂದೆ ಬಿಚ್ಚಿಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು ಹಗುರವಾಗಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸುಂದರಲಾಲ್ ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. “ಹಿಂದಿನದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡು, ನೀನು ಪವಿತ್ರ ದೇವತೆ” ಎಂದು ಅವಳ ನೋವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೌನವು ಅವಳ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನೇ ಅಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಅವಳು ‘ಬೇರಿಲ್ಲದ ಮರ’ದಂತೆ ಅನಾಥಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ತನ್ನದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿಯ ಪೂಜೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಅವಳು ಸಮಾನ ಮನಸ್ಕ ಸಂಗಾತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಸುಂದರಲಾಲ್ ಅವಳನ್ನು ಪುನಃಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ ಆದರೂ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಒಬ್ಬ ‘ಮನುಷ್ಯ’ಳಾಗಿ

ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ‘ಮುನಯ ಬಳಿ’ (ಣರಣಾಭಿ-ಟಜ-ಟಿರಣ ರಿಟಚಿಟಿಣ) ಗಿಡದಂತೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ, ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯುವಂತೆ ಚಿತ್ತಿತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

ಈ ಕಥೆಯು ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ದ್ವಂದ್ವತೆಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಬಯಲು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯು ಒಂದು ಕಡೆ ‘ಹೊಲಸು’ ಎಂದು ಹೀಯಾಳಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ; ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ‘ದೇವತೆ’ ಎಂದು ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ಎರಡೂ ಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ‘ಮನುಷ್ಯ’ಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶೀಲದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯ ಹೊರೆಯು ಸದಾ ಮಹಿಳೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಬೀಳುತ್ತದೆ; ಪುರುಷರು ಅದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಹಕ್ಕು ತಮ್ಮದೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ ದೇಹವು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೌರವದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟರೂ, ಅದೇ ಸಮಾಜ ಅವಳ ನೋವನ್ನು ಕೇಳಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಲಾಜವಂತಿಯ ಮೌನವು ಕೇವಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೋವಲ್ಲ; ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಂಘರ್ಷದ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದರೂ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಪತಿ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ‘ಹಳೆಯದು’ ಎಂದು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಮಹಿಳೆಯ ಆತ್ಮಕಥನಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಅಸಮರ್ಥತೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ‘ಲಾಜವಂತಿ’ ಕಥೆಯು ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ವೈಪರೀತ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ. ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಕೀಳು ಅಥವಾ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಕಾಣುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನವು ಅವಳ ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಗಂ ಅವರ ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಈ ಕಟು ಸತ್ಯವು ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ ಇನ್ನಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತದೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಒಂದು ಕಥೆಯಲ್ಲ; ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯ

ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುವ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟದ ಒಂದು ಜೀವಂತ ದಾಖಲೆಯಾಗಿದೆ.

'ಸ್ವರ್ಶ' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ನಗರದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಸಂಘರ್ಷವು ಮಹಿಳೆಯನ್ನು ಪುರುಷ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದ ವಸ್ತುವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಛಾಯಾಗ್ರಾಹಕ ಡೇನಿಯಲ್ ಮತ್ತು ಸಂಪಾದಕ ಅನಂತಮೋಹನರ ನಡುವಿನ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ವೃಂದಾ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಶವು ಕೇಂದ್ರಬಿಂದುವಾಗುತ್ತದೆ. ಡೇನಿಯಲ್ ಅವಳ ಬೆವರಿನ ಹಣೆ, ಸುಗಂಧ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆಯಾದರೂ ಅನಂತಮೋಹನ ಅವಳನ್ನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೃಂದಾ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆಗಳ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಶ್ರಮಜೀವಿಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ದೇಹದ ಮೇಲಿನ ಸ್ವರ್ಶದ ಬಗ್ಗೆ ಪುರುಷರೇ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಡೇನಿಯಲ್‌ನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು ಅವಳನ್ನು 'ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಭಾರತೀಯ ನಾರಿ'ಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತದೆ. ಫೈಲ್‌ನ ಸಾರಾಂಶವು ಪುರುಷ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ, ಕರ್ತೃತ್ವದ ಕೊರತೆ, ದೇವೀಕರಣದ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ರಾಮಜೀವಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಪುರುಷರ ಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಕರ್ತೃತ್ವದ ಅಭಾವವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವೀಕರಣದ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಸ್ವಂತ ಧ್ವನಿ ಮೌನವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಥೆಯು ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕತೆಯ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯು ಕೇವಲ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಡುವುದನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಈ ಕಥಾ ಸಂಕಲನವು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಅಂತರಂಗವನ್ನು ಅನಾವರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಬಲ ದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. 'ದೇವರ ಕೊಂದವಳು' ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ

ಬಂಡಾಯದ ಮೂಲಕ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅರಸುವ ನಾರಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು, 'ಭಗ್ನಪ್ರೇಮಿ', 'ಲಾಜವಂತಿ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವರ್ಶ' ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಂಕೋಲೆಗಳ ನಡುವೆ ನಲುಗುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಚಿತ್ರಣವು ರಾಗಂ ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಮಹಿಳಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿತ್ವವನ್ನು ಧಾರ್ಮಿಕ ಆತ್ಮಾಧಿಕಾರ, ಸಾಮಾಜಿಕ ದಮನದ ವಿರೋಧ ಹಾಗೂ ದೇಹರಾಜಕೀಯದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಗಳೆಂಬ ವಿವಿಧ ಮಜಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತವೆ.

ಇಂದಿನ ಮಹಿಳೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಿರುವುದು ಪೂಜನೀಯ ಸ್ಥಾನವಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕೇವಲ ಅನುಕಂಪದ ಶೋಷಣೆಯೂ ಅಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಹಜವಾದ ಘನತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಬದುಕಿನ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವ. ರಾಗಂ ಅವರು ಈ ಕೃತಿಯ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ನೋವು ಮತ್ತು ಹೋರಾಟದ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕನ್ನಡದ ಓದುಗರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಪ್ತವಾಗಿ ತಲುಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿ ಉಳಿಯದೆ, ಸಮಕಾಲೀನ ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಂವಾದದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಆಹ್ವಾನವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದೆ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ, ಈ ಕಥೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಹೊಸ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಆಮೂರ, ಜಿ.ಎಸ್. ಜಿ.ಎಸ್. ಕನ್ನಡ ಕಥಾ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.
- ರಾಗಂ. ದೇವರ ಕೊಂದವಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕತೆಗಳು - ಶುಭ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಸಬಿತಾ ಬನ್ನಾಡಿ. ಸ್ತ್ರೀಲೋಕದ ಒಳಹೊಕ್ಕು. ಪಲ್ಲವ ಪ್ರಕಾಶನ

- ಶ್ರೀಮತಿ, ಎಚ್.ಎಸ್. ಸ್ತ್ರೀವಾದಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
ವಿಮರ್ಶೆ, ಸಪ್ತ ಬುಕ್ ಹೌಸ್.
- ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ಭಟ್ಟ, ಎನ್.ಎಸ್.
ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಮೈಸೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
- ಆಮೂರ, ಜಿ.ಎಸ್. ಜಿ.ಎಸ್. ಕನ್ನಡ ಕಥಾ
ಸಾಹಿತ್ಯ. ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಬೆಂಗಳೂರು
ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ.